

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quæ fraterna charitas sit vitæ Spiritualis perfectio. Cap. xxv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Rom. 8.

Rom. 13.

Aug. 7. de
Trinitat.

Mat. 22.

Cant. 2.

Profer.

Cant. 2.

testatam faceret, iam mandatum dilectionis erga Deum (separatim, iam mandatum dilectionis erga proximum seorsum, tamquam per se sufficiens ad omnem perfectionem, & sanctitatem exsoluit. Nam & Paulus huius magistri spiritu edoctus, ait: scimus quoniam diligentes Deum, omnia cooperantur in bonum.] Et iterum: Non adulterabis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, non concupisces; & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur. Diliges proximum tuum sicut teipsum.] Hoc ideo (inquit Augustinus) quia qui proximum diligit, consequens est, ut Deum diligat. Quod si in dilectione proximi, qua diligimus eum, sicut nosipsum, Dei dilectio comprehenditur, & omnium mandatorum summa concluditur, iam in ipsa simul cum dilectione Dei; omnis vite nostrae perfectio consistit. Hoc itaque praeceptum: Diliges proximum tuum sicut teipsum, sed sicut teipsum, non aequalitatem amoris iubet (quae etiam a viris perfectis aliena est, cum eo ipso, quod maiora bona proximis tribuunt, & tenuiori affectu, complectuntur eo seipsum maiori, & perfectiori amore diligunt) sed similitudinem amoris, & charitatis requirit. Introducit enim Dominus sanctam animam in cellam vinariam hoc est, in spirituales vitam, & ordinat in ea charitatem, dum ordinem & modum diligendi prescribit. Primum quidem diligendus est Deus: Deinde Christus secundum eam naturam, quam nostri gratia induit; postea nos ipsi: tandem proximi, & fratres. Et hic, licet non aequaliter, quia praefertendi sunt sanguine coniunctiores, aut vite puritate meliores, aut dominus & muneribus beneficentiores; omnes tamen ad eum modum & his conditionibus diligendi sunt sicut nosmetipsos diligimus. In hunc modum Prosper Episcopus, praeceptum istud, & intellexit, & exposuit. Ille nobis ordo dilectionis servandus est, iuxta illud quod dicit Spiritus sanctus: Ordinavit in me charitatem;] ut sicut ordinata chartas poscit, ut Deum principaliter diligamus, & propter ipsum, & in ipso, ea quae diligenda sunt tantum quantum ipse praecipit, diligamus. Ipse enim praecipit, ut corpora nostra propter nos, & ipsum plus diligere, quam nos debeamus: ita sane ut eis, quos nobis coniunctiores familiaritas facit, si eos fama non reprobat, & vita commendat, nos amplius impudamus, omnium profectus nostris esse credamus, & de aliorum peccatis, tamquam de nostris, misericorditer legeamus.]

Sed quia hic perfectionis naturam inquirimus, & supremum fraternae charitatis gradum, qui ad ipsam pertinet perfectionis substantiam, indagamus; considerandum est, in fraternae charitate, sicut & in dilectione erga Deum, & aliquid, quod est praecepti, & aliquid, quod est finis, & consilij, posse signari. Praeceptum quidem est ita fratres diligere, ut nullum eis malum, & nullam contumeliam, aut iniuriam inferas, & ut auxilium, & iuam extremam, aut gravi necessitate laborantibus, conferas; si tu consimili necessitate, aut penuria non labores; & ut eorum, aut vitam, aut famam, aut substantiam tuearis, cum sine aequali, aut gravi damno poteris ab imminente malo servare; ad quae omnes particulares successus, quos Theologi latius enumerant, non difficile reuocantur. Finis autem praecepti est, si fratrem eadem cura, & sollicitudine ac teipsum diligas; si non solum praecepta, sed etiam pietatis, & beneficentiae consilia complectaris, si in proximis, non iam hominem, sed Dei imaginem, & Christum ipsum intuearis: si eos verbis, & exemplis ad omnem virtutem, & sanctitatem allicias; si inimicis, &

A hollibus vultum pacatum, iniuria condonationem, verba lenia, specialia beneficia, & pacem (quod in te est) & amicitiam non deneges; Si denique beneficiis in fratres collatis, & bonis in ipsos largi profusus, Deum ipsum imiteris. Ad quam dilectionis fraternae perfectionem exhortatur nos Nazianzenus, dicens: Cura, ut proximo tuo idcirco praestantior sis, quia benignior, fac, ut calamitosus sis Deo, Dei misericordiam imitando. Nihil enim tam diuinum homo habet, quam de aliis bene mereri: ramentis ille maiora, hic minora beneficia conferat, uterque nimirum pro suis viribus. Egenti parum aliquid dato, neque enim parum est ei, qui omnibus rebus caret, imò nec ipsi quidem Deo, si viribus tuis par sit. Summi muneris loco alacritatem dona; si nihil habes, collachryma. Magnum est infortunato remedium miseratio, ex animo collata, ac sincerè condolecere calamitatem magnopere lauat.] Cuius verba, si attentè expendamus, dilectionem, qua nosipsum prosequimur, delineatam, & ad proximos translata videbimus. Quique enim nititur sibi ipsi esse instar Dei: Nam Creatoris providentiam imitans, in omnibus sibi prouidet: si multum potest, multum sibi tribuit; si parum, illud quicquid sit, sibi ipsi non denegat: In rebus prosperis alacritatem, in aduersis commiserationem sibi libenter impendit. Haec eadem simili cura fratribus impendenda sunt, ut ad charitatis fraternae perfectionem properemus. Quam perfectionem summis labijs delibatam, volumus sub alio principio plenius gustare, & ut tanta res postulat, copiosius & vberius exponere.

C

Qua fraterna charitas sit vite spiritualis perfectio.

CAPVT XXV.

RATERNAE charitatis, quae perfectionis nomen obtineat, praestantiam, ac nobilitatem exponere, non est rudis humanae; sed lucis, & sapientiae diuinae. Sicut enim Deus est, qui sanctos, & perfectos viros opus huius absolutissimae charitatis docet; ita ipse est, qui verba ad eam explicandam, & manifestandam impertit. Sed dicamus nos eius auxilio freti, cuiusque in mensa benignitati subnixi, si non id quo tam sublimis materia digna est: at id, quod mente concepimus, & ex sanctorum, ac perfectorum vita, & conuersatione didicimus. Perfecta charitas fratrum, est vnitas membrorum Christi, qua inter se indissolubiler copulantur, & capiti suo Redemptori iunguntur. Est fons omnium bonorum, fluuius pacis, clypeus animae, dulcedo cordis, indicium humanae naturae, & mater honorabilis patris familias domum gubernans. Est fames iustorum bonis plena, numquam satiata, sitis perfectorum semper bibens, numquam extincta, thesaurus infinitus, debitum inexhaustum, & imago pulcherrima perfecti, & sancti amoris, quo nosipsum diligimus. Hanc vnitatem Dominus ipse iam iam iturus ad Patrem, suis membris hac oratione postulabat. Non pro eis rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes vnium sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis vnium sint.] Vnum quidem, non substantia, sed pace, sed charitate, sed imitatione, sed concordia voluntatum. Ut haec voluntaria vnio (ait Cyrillus) naturalis in Filio, & Patre vnitatis imago quaedam esse videatur: Ut nullo videlicet modo, nulla vi voluntatis, aut periculi flagi, debilitari possit, sed ceterum in pietatis, atque sanctificationis vnione charita-

Greg. Nazianz. orat. de pauperum amore.

Ioan. 17.

Cyrl. lib. 11. in Ioan. c. 20.

Psal. 118.

Basileo.
1. de amo
ro Dei.

Rom. 13.

Aug. in
Psal. 36.

Psal. 10.

ris virtus intemerata.] Hunc fontem largissimū omnes quæramus, à quo profuit mæstorum consolatio, ignorantium instructio, victorum liberatio, pauperum, & egenorum auxilium, & laborantium aliqua necessitate remedium. Hunc fluvium ad bibendum, sitiamus, cuius aqua pacem, & concordiam aduehit: Nam pax multa diligentibus Domine legē tuam.] Illam scilicet legem, quæ principium, & finis est omnium legum, & omnes leges comprehendit, qualis est lex pacis, & charitatis. Hoc clypeo nos protegamus, quo minuti, nec curabimus maleuolorum opprobria, nec audiemus conuitia nec sentiemus iniurias. Hæc dulcedinem appetamus, cuius suauitate omnes labores nobis dulcescent, & nihil erit tam amarum atque insipidum, quod sancti amoris sapore non dulcescat. Hoc signo nos homines esse ostēdamus. Nā si (vt inquit Basilius) nihil naturæ nostræ tā est propriū, quā si societatis adinuicē commercium, mutuūque in cōmunicando auxilium, & fraterni amoris studiū: quis se hominem existimabit, si humanitatem exiit, & in fratres benignitatem amisit.] Hanc matrem agnoscamus, quæ nos paruulos lecte minorum operū nutrit, adultos solidiori cibo reficiat, & viros laborum pro fratribus admissorum alimētis sustentet. Hęc famas, & hæc sitis interiora sanctorum semper cruciat, qui licet multū pro fratribus laborauerint, & magnos in eis fructus salutis fecerint, numquam tamen satis se illorum gratia laborasse putant. Hic thesaurus illos amplificat, qui dilectionis operibus semper crescunt, & nouis meritis diuitias animæ numquam perituras, augmentant. Hoc debitum numquam omnino perfoluant, memores sententiæ Apostolicę: Neminī quicquam debeatis, nisi vt inuicem diligatis.] Illudque Augustini ad memoriam reuocantes: Charitas nos debitores semper tenet, illa enim vna est, quę & si quotidie semper redditur, semper debetur.] Hęc tandē charitas facit, vt fratres tamquā nos ipsos respiciamus, eisque amorem, tanquā nobis ipsi impēdamus, & cum ad hanc fuerit altitudinem, dignitatemque subiecta, non nomen tantū perfectæ virtutis, ad supplicationem, & naturam ipsius perfectionis acquirat.

Sed quænam dilectio ita sese effert, vt præster homini diligere proximum, & extraneum, & inimicū, sicut diligit seipsum? Huic quæstioni respondere non possumus, nisi prius explicemus, & examinemus quoniam diligit seipsum. Nā si quis seipsum diligere nescit, & in sui amore fallitur, in sui dilectione decipitur, & putans seipsum amare, seipsum odit & perdit, curans amare proximum, sicut seipsum, re vera non illum amabit, sed odio habebit, & perdet tamquam seipsum. Vt ergo quis diligit seipsum, primò odio habeat omne peccatum & omnem iniquitatem, necesse est. Si enim amat iniquitatem, & vult eam inesse sibi, proculdubio nimis odit se, & si amat, non iam crimina, sed peccata leuiora, defectus, & imperfectiones plurimas, & vult, ac patitur eas inesse sibi, licet, non tam vehementer, & desperanter, tamen etiam aliquantum odit se. Odisse namque aliquē (vt omnis schola proclamatur) est velle malum illi, vt malum illius est; si ergo quis vult sibi magnum malum, scilicet iniquitatem, & graue crimē vt falsum bonum, atque aded vt verum malum, non dubium, quin seipsum nimis odit, & si vult sibi minus malum, scilicet vitam tepidam, & imperfectam, & in sterquilino innumerabilium imperfectionum latus iacet, certum est, quia seipsum odio habet. Vnde in psalmo scriptum est. Qui amat iniquitatem, odit animam suam.] Isti enim duo amores iniquitatis amor, & sui ipsius amor, contrarij sunt, simul esse non possunt, quia iniquitatem amans, sibi

A malum amat, & seipsum amans, sibi bonum amat; relinquitur itaque, iniquitatis amatorem esse osorē sui ipsius, seipsum odio habere & in perditionem detrudere. Ergo si diligis iniquitatem (inquit Augustinus) audi veritatem, veritatē nō te palpatem, sed apertē tibi dicentem: Odissis te. Quātō magis dicis, quia amas te, odissis te. Qui enim diligit iniquitatem, odit animā suam.] Quid dicam de carne, quæ pars est vilior hominis? Si animā odit, quomodo carnem diligit? Denique, qui amat iniquitatem, & oderunt, animam suam, omnem turpitudinem exercent de carne sua.] Sed non sufficit, vt quis diligit seipsum, iniquitatem odisse, nisi etiam omne verum bonum sibi velit, & virtutem amet. Quare ille dicendus est, seipsum diligere, qui peccatis abiectis, & inordinatis affectibus à se, ac vanis desideriis ad peccata incitibus propulsatis, omnem virtutem colit, omne bonorum operum genus exercet, omnem puritatem, ac sanctitatem querit, diuitias veras, & solidos honores, scilicet vitæ æternæ materia, & filiorum Dei dignitatem cōgregat, & temporalia bona, ea solū ratione, qua bonis spiritualibus, & salutis, ac perfectioni animæ vitia sunt, circumspectē, ac moderatim admittit. Qui ita didicit seipsum diligere, vt vera mala, id est, peccata, & vitia à se arceat, & vera bona nimirū virtutis opera, & sanctitatis desideria sectetur, & ea, quę media sunt, vt temporalia & visibilia, quatenus perfectioni subserviūt, & non alia ratione suscipiat, odio habens animam suam, id est, vitam ad mala procliuem, vt in vitam æternam custodiat eam: hic securē poterit amare proximum, sicut seipsum, vt dignitatem perfectionis compleat, & ex toto viri perfecti nuncupationem obtineat.

Amat igitur fratrem sicut seipsum, dilectione scilicet sancta, amore puro, charitate perfecta qui bona dumtaxat, & rationi consona, fratri consentit, & nullum vitium, nullamque peccatum, quantum potest, illi permittit. Qui vellet, & ardentem cupit omnes infideles à misera cecitate abducere, omnes peccatores à sordibus peccatorum extrahere, & bonos, & iustos, pro gloria Dei, ab omni (si esset possibile) imperfectione, & imbecillitate separare. Id orat, id postulat, id gemitibus & suspiriis efflagitat, id iuxta exigentiam sui status, & conditionis procurat, vt omnes homines, peccatis abiectis, & vitis profligatis, suo Creatori seruiāt; & viam salutis, & puritatis arripiāt. Qui autem peccatum fratri permittit: qui potens remedium adhibere, dissimulat; qui, vt latius serpat, & vehementius conualecat, imprudenter celat; manifestē cōuincitur fratrem odio habere, non verò sicut seipsum diligere. Nutrix quippe non diligit lactantem filium, cum permittit illi gladium, quo infans seipsum percussat, aut cum sinit in manu eius noxiū cibum, quo aduersam valetudinem incurret; sed cum omnino tollit ea, quæ sunt nocumentum allatura, licet parvulus contristet, & ploret, licet manibus seipsum feriat, atque discerpat. Sic profectò non diligit fratrem, qui consentit peccatis illius, qui vitia palpat, qui defectus excusat, qui imperfectiones contegit, ne ab spiritali medico videantur, & censura disciplinæ curetur, sed ille diligit, qui mala hæc, aut maiora, aut minora detestatur, & constantissimè auertit, qui fratrem conatur à fouea educere, à laqueo extrahere, & à peccato liberare. Errant ergo, errant, qui putant se in veram amicitiam atque in charitatē fraternā peccare, si Prælaro fratris defectus manifestent, nō tamquā iudici, vt puniat, sed tamquā patri, vt emēder, & corrigat. Nam certū est eos non manifestādo, sed celandō, & contegendo peccatū fratris, ne medicamentū Prælaro apponatur, in verā charitatem delinquere. Si

Aug. lib.
de discip.
Christ. c.
4. tom. 9.

Basil. reg.
46. fufius
dijput.

enim charitas est aperire medico morbum, aut plagam corpus fratris de pacem, ut ei medicinam adhibeat; cur erit aduersum charitati aperire Pralato animam vulnus, aut plagam multo periculosiorem, quam non soli fratri eternam mortem, sed toti congregationi dedecus est allatura. Doceat nos Basilus, an hec alieni peccati manifestatio ad emendationem facta, odium sit fratris, an potius charitas vera, atque perfecta. Quomodo modum (ait) nullo modo bene meritum illum de nobis diceremus, qui quæ pestifera essent, ea in corpore nobis includeret; sed eum potius, qui cum doloifero cruciatu, & cruoris etiam missione, per lincinationem ea in apertum extraheret, quo videlicet, aut quod noxium esset, per vomitum repelleret, atque exunderet a corpore, aut in vniuersum per morbi cognitionem, eius quoque curandi ratio facilius cognosceretur: Ita nimirum peccatum occultare nihil est aliud, quam agrum sua sponte ad mortem ruentem impellere, & procliuorem reddere. Hoc igitur aduersus proximum sit primum opus charitatis perfectæ, eum per nos ipsos, si possumus, a peccato liberare, si minus per alios prudentes viros, & præcipue per Pralatum a morbo animæ exitium afferente, vindicare.

Non tamen satis est hoc, ut quis perfectè diligit proximum aut fratrem suum, nisi amorem quoque, sui ipsius in fratris amore delineat. Quare videndum est, quoniam pacto honore seipsum amat, cum se perfectè amat, ut inde discat amorem sui ipsius quasi ad fratrem trāsferre, & illum tamquam seipsum oculis dilectionis respicere. Qui seipsum amat, non tantum sibi ipsi coniungitur voluntatis affectu, sed & bono necessaria sibi amanter subministrat. Si esurit, apponit sibi cibum; si sitit, ministrat sibi potum: si nudus est, tegit se vestimento: si inglorius, procurat sibi honorem aut bonum nomen: si infirmus, optat incolumitatem: si lapsus, gratiam. Eodem modo diligitur & proximus internis affectibus: sed hi non sufficiunt, nisi externis donis, & beneficiis confirmetur. Nam si dicatis fratribus: Ite in pace, calefacimini, & saturamini non dederitis autem eis, quæ necessaria sunt corpori, quid proderit? Opera misericordiae, & benignitatis externa, tum spiritualia, tum corporalia fratribus exhibenda sunt, ut charitas interna credatur. Si enim fides sine operibus mortua est, charitas sine operibus, inanis & phantastica apparet. Quare iubet Augustinus, & merito, ut in bonis operibus gratuita sit dilectio Dei, & benefica sit dilectio proximi. Deo enim quod prestemus, non habemus; sed quia proximo habemus quod prestemus, præstatio indigenti promeretur abundanter. Rerum quidem naturæ ex operibus cognoscuntur. Ignis ex calore; Leo ex rugitu; Homo ex ratione: Natura autem fraternæ charitatis, ex bonorum communicatione, & ex beneficiorum exhibitione dignoscitur. Vbi igitur nullum erogatur bonum; vbi nullum intercedit beneficium; vbi neque sonat verbum suauis: nec conspicitur vultus pacatus, & tranquillus; quis credat veram, ac perfectam dilectionem latere? Fratres (inquit Ioanes Apostolus) non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate. Opera enim quæ fructus dilectionis sunt, dilectionis qualitatem, & perfectionem ostendunt.

Amator etiam sui ipsius vult, ne quis sibi malum inferat, & ut omnes sibi, quod vtile, & bonum est, præstent. Vnde, ut diligit proximum, sicut seipsum, duo verba legis exequatur: Alteri ore Tobiae. Alteri ore Saluatoris prolata, illud est. Quod ab alio tibi odium fieri, vide ne tu alteri facias. Istud verò, quæ vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Non vult quis (verbi gratia) ut suum peccatum manifestetur, & oculis omnium ridendus exponatur: Ne ipse fratris

Iacobi 2.

Aug. ser.
234. de
tempore.

Ioan. 3.

Tobia. 4.
Matt. 7.

casu aliis (nisi solo Pralato, aut ei, qui prodesse queat) reuelet, aut sine causa & vtilitate manifestet. Non vult, ut alius de suis defectibus, detrahat: ne ipse de alterius culpis obmurmuret. Locuta est Maria: foror Moyfi aduersus fratrem suum, quod vxorē Ethiopissam, & ingrati coloris acceperit, nec ducta nobilitatem considerans, nec coniugij mysticam causam aduertens: sed quæ ingrato coloris obloquitur, lepra percutitur. Sic multi, qui modicis fratrum culpis insolenter detrahunt, in magnas iusto Dei iudicio permittente, labuntur: quia non timent, quod sibi odium haberi fieri, alteri facere, nec videntur fratrem: amoris regulam violare. Quos merito Bernardus charitatis interfectores appellat. Non veniat (inquit) anima mea in concilio detrahentium, quoniam Deus odit eos, dicente Apostolo: Detrahentes, Deo odibiles. Quam sententiam Deus ipse loquens in psalmo, audi quomodo affirmet: Detrahentem (inquit) sererò proximo suo, hunc persequeretur. Nec mirum, cum id præcipue vitij charitatis, quæ Deus est, & quidē cæteris acrius impugnet, & persequi cognoscatur. Omnis, qui detrahit, primum quidē se ipsum prodit vacuum charitate: deinde quid aliud detrahendo intendit, nisi ut is, cui detrahit, veniat in odium, vel cōtemptum ipsius, apud quos detrahit? Ferit ergo, charitatem in omnibus, qui se audiunt, lingua maledica & quantum in se est necat funditus & extinguit. Similiter quod vult quis ut sibi faciat alter, & ipse alteri faciat. Vult cum æger est, ab alio consolari, & visitari, & ipse fratrem morbo affectum consoletur, & inuitat: Vult in ministerio iuuari? & alium adiuvat: Vult à suis votis non impediri? neque alium à suis votis impediat: Vult cum irascitur ab alio tolerari? & ipse fratrem iratum toleret, atque sustineat. Caveatque ne à Domino seruus nequæ vocetur, qui cum decem milla talenta, id est, tot tanquæ ingentia debita sibi dimissa sciat, non seipsum cogit, ut conseruo suo debitum nullius fere momenti dimittat.

Amor deinde sui ipsius hominē ad hoc inclinat, ut velit ab omnibus adiuuari, & sibi sua errata ab aliis dimitti. Aliorum igitur onera portet, aliorum errata dimittat, ut illud Pauli præceptum actione custodiat: Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Nā si lex Christi, & tota vita Christianæ perfectio in hoc posita est, ut Deū, tamquam vltimum finem, & fratres nostros, sicut nos ipsos diligamus; illi se huic regulæ accommodat, qui adiuuicē suā onera portat, & non aliena, sed propria esse putat. Tūc istam legē custodimus, cum ego alterius fratris durū, & intractabile ingenium fero; & ille meam austeritatem, & animi duritiā sustinet: Cum ego illius defectus, & miserias suffero, & ille meas infirmitates supportat: cum ego illum in tuo ministerio adiuuo, & ille in meo vicissim me adiuuat. Quod beati Augustini verbis audire delectat. Hæc (inquit) Christi legē dicere intelligitur, quæ ipse Dominus præcipit, ut nos inuicem diligamus: tantum in ea sententia præcepti pōdus constituens, ut diceret: In hoc cognoscitur, quoniam discipuli mei estis si vos inuicē diligatis. Huius autē dilectionis officium est, inuicē onera nostra portare; sed hoc officium, quod sempiternum non est, perducet sanè ad beatitudinem æternam, in qua nulla erūt nostra onera, quæ inuicē portare iubeamur. Nunc verò, cum in hac vita, id est, in hac via sumus, onera inuicē nostra portamus, ut ad eam vitam, quæ caret omni onere peruenire possimus. Sic doctor sanctissimus, qui non præteritimus. Sicut enim cerui, cum fretū trāsseunt, se mutuo iuuant, & capiti onera vno super alium caput collocante, inuicē portant, donec ad terræ stabilitatem perueniant: ita debemus mutuo nostras cu-

Num. 12.

Ber. ser.
24. in cōt.

Rom. 1.

Psalm. 100.

Galat. 6.

Galat. 6.

Ioan. 13.

Aug. lib.
83. 99. 9.
71.

Plinius
lib. 8. c.
32.

ras alij aliis committere, & vnus onera & labores in alterius fratris sinu collocare, donec ab hoc miseriam mari liberemur, & in terram vineantium, scilicet in caelestem patriam appellamus. Ibi non erit onus ali- quod, quod iniucem portemus, sed erit æternum dilectionis præmium quo sine fine perfruemur.

Amor etiam sui ipsius hominem mouet vt verba & opera sua excuset, verbo scilicet sanè interpretetur, actiones tueatur, & iusto pondere ac mensura metiatur. Quare tunc diligit proximum sicut seipsum, cum proximi sermones, & actiones eodem modo respicit, eadem mensura metitur, & eodè pondere expendit, quo expendit sua. Dicitur enim in Deuteronomio: Non habebis in sacco diuersa pondera, maius & minus, nec erit in domo tua modius maior & minor. Pondus habebis iustum, & verum, & modius æqualis & verus erit tibi, vt longo vitas tempore. [Et rursus apud Salomonem. Pondus magnum & pusillum, & mensuræ duplices immundæ sunt apud Deum.] Ille habet in sacco diuersa pōdera, & in domo modios distinctos, & in corde mēsuras duplices, qui nō eisdem oculis sui & proximi opera respicit, qui diuerso modo suos, & fratris defectus examinat: Qui suos labores laudat, & extollit, alienos autem contemnit: Qui proprios defectus extenuat, proximi verò defectus exaggerat. Abominatur Dominus eum qui facit hæc: & auerfatur omnem iniustitiam.]

Ille denique amat fratrem sicut seipsum qui proprium amorē, illum scilicet, quo ordinatè, & secundū rationem seipsum amat, tamquam exemplar sibi proponit dilectionis fratris, & dilectionem fratris ita tēperat, vt sit imago ordinati amoris sui. Vt enim picor excellens, qui alienius faciē in tabula cupit exprimere attentissimis oculis eam inspicit, penicillo autem imitatur, quod videt, & eo modo lineamenta ducit, vultus particulas pingit, colores superponit, & hominis ætatem, aut iuuenture viuidam, aut canitie venerabilem effingit, vt non mortua tabula, sed altera viua facies esse videatur: ita proprius amor ratione moderatus attentè inspiciendus est, vt fratrum amorem omninō ei similem, tum voluntatis affectu, tum externis operibus exhibeamus. Vide igitur, quomodo te ipsum amas, & sic enitere fratrem diligere. Considera vultum auoris tui, & sic cura, vt sit facies amoris illius. Considera, inquam, cum te ipsum vis ab aliquo defectu corrigere, quanta suauitate te corrigas, quanta dulcedine reprehendas, quanta lenitate castiges: quia eadem suauitate, & dulcedine debes corripere fratrem tuum (si id tibi incumbit) reprehendere, & castigare. Vide cum te ipsum ad aliquod virtutis opus inclinas, quā tenerè cor tuum rationibus moues, quā humaniter consiliis instigas; quā amabiliter exemplis aliorum suades, & eadem humanitate fratri virtutem, & opera perfectionis suade. Aduerte, cum in teipso defectum non potuisti emendare, aut virtutem acquirere, quo pacto non statim te ipsum contemnis, nec tibi incuriam, & pusillanimitatem exprobras, sed tecum ipse dissimulas patienter te sustines, & in aliā occasionem commodiorem, aut defectus emendationem, aut virtutis acquisitionem differis. Eodè itaque modo cum fratre te gere, & si non statim exiit sæculi mores, & religionis virtutes induit, & silentio, obedientia, mansuetudine, atque aliis huiusmodi seipsum ornauit, ne illum despicias, ne verbis actoribus vrgeas, ne ira exandescas: sed longanimitate vtens illius imbecillitatem sustine, & ex teipso alterius infirmitatem agnosce. Tu conseruus, sustine illum, quem Dominus sustinet; imitare Deum benignissimum, qui te, & illum tanta benignitate tole-

rat. Ne sis tamquam illi duri & intractabiles Pharisæi, qui alligant onera grauiā, & importabilia, & imponunt ea in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere.] Si ita te cum amicis & inimicis, seruata proportione, geras; si illos honore prosequaris; si culpas excuses; si molestias, & infirmitates patienter feras; si misericordiarū operibus adiuues: si omnium conuersionem enixè petas, omnium salutem cupias, omnibus, Dei amicitiam, propter Deum, verbo & exemplo procures; si paratus sis pro charitatis amore graues iniurias patienter sustinere, & mala ab aliis illata tolerare, & pro malis, non mala; sed bona referre; non dubites te charitatis fraternæ sublimitatem acquisiuisse, & huic perfectionis parti, quæ in fratrum amore consistit, curam dedicam nequam denegasse.

De primo fructu perfectionis ad proximos
relata, qui est, neminem teme-
rariè iudicare.

CAPVT XXVI.

Sicut vite spiritualis perfectio, vt respicit Deum, & nos illi affectibus & vitæ puritate coniungit, suos fructus habet, quos superius exposuimus; ita vt respicit proximos, & nos illis, tamquam Christi membris copulat, fructibus suauissimis non caret; quos nunc breuitatis gratia ad tria genera redactos, vt bona arbor ex omnibus suis fructibus perfectè cognoscatur, volumus oculis & gustui legentium offerre; in quia scitu dignissimi sunt (in medium productis aliquibus Diaboli technis, quæ perfectionem impediunt) aliquantò latius explicare. Hi autem fructus sunt, cogitationes, & opiniones, quas quidam de aliis concipiunt; verba, quæ de factis, siue rebus ad alios pertinentibus proferunt; & opera in eorum vsum, atque vtilitatem effecta. Qui tres fructus, in Christo quidē quem fraternæ charitatis, aut perfectionis ad proximos relata, deinceps magistrū proponemus, sunt purissimi & ardentissimi sui amoris insignia, in nobis verò aut sunt effectus seu fructus perfectionis iam habitæ, aut certè sunt auxilia quædam, quibus amorem nondum acquisitum paramus, & gradus, per quos ad fraternæ charitatis perfectionem ascendimus. Nam bene (vt decet) de fratribus sentientes, & honorificè loquentes, & beneficis, ac bonis operibus adiuuantes, sensim amatores efficiunt. Quomodo enim non diligemus eum, cuius bonam existimationem habemus, cuius dicta & facta laudamus, & quem nostris donis & obsequiis dignati sumus? Videamus itaque quo pacto Dominus noster Iesus Christus de hominibus sentiebat, quo pacto de illis loquebatur, quæ opera in eorum vsum patrabat, vt ex magistro dilectionis discamus amare, & eum imitantes, & amore sancto imbuiamur, & ad perfectionem charitatis fraternæ, quam cupimus, tandem ascendamus.

Vt autem a primo, scilicet a cogitationibus sumamus exordium: Christus amator noster ardentissimus, in primo aduentu suo non egit personam iudicis, sed suscepit munus defensoris. Licet enim à Patre constitutus sit iudex viuorum & mortuorum, nō tamen misit eum in mundum (inquit Ioannes) vt iudicaret mundum. Sed vt saluaretur mundus per ipsum.] Idē in diebus carnis mortalis suæ, non iudicandi munus tractauit, sed pro vt iustitia permittebat, & misericordia postulabat, prouinciam admittendi, &

excusandi